

Fagplan for praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)
ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB)
med fagdidaktikk i realfag og
yrkesdidaktikk i naturbruk

Heltids- og deltidsstudium
60 studiepoeng

Godkjent av studienemnda
18.11.2009, sak 56/2009

INNHold

1. Innledning	3
2. Målgrupper og mål	3
3. Organisering	4
4. Utdanningens mål og faglige innhold	6
5. Arbeidsformer	10
6. Obligatoriske aktiviteter	11
7. Vurdering, eksamen og kontinuasjon	12

1. Innledning

PPU ved UMB tilbys både som heltids- og deltidsstudium og består av pedagogikk, praksisopplæring, fagdidaktikk i realfag og/eller yrkesdidaktikk i naturbruk,.

Fagplan for PPU ved UMB bygger på:

- Rammeplan og forskrift for praktisk-pedagogisk utdanning av april 2003 fra Utdannings- og forskningsdepartementet
- Kongelig resolusjon som tilrår Norges landbrukshøgskoles plan for en kombinert praktisk-pedagogisk utdanning i fagdidaktikk i naturfag og yrkesdidaktikk i naturbruk
- Universitets- og høgskoleloven
- Læreplanverket for grunnskolen og videregående opplæring og Opplæringsloven med forskrifter
- Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene
- Forskrift om eksamen ved UMB

Fagplanen er en beskrivelse av de virkemidlene UMB har valgt for å realisere målene gitt i rammeplanen for PPU, samt St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring, av 2. april 2004. Fagplanen danner sammen med rammeplanen det forpliktende grunnlaget for den praktisk-pedagogiske utdanningen ved UMB og skal brukes i det daglige undervisnings- og læringsarbeidet.

Studiet og emnene i studiet er kontinuerlig videreutviklet i samarbeid mellom studenter, øvingslærere og PPU-lærere.

2. Overordnede mål og målgrupper

Overordnet mål med PPU-UMB er å utdanne lærere som kan legge til rette for at elever, lærlinger og andre målgrupper utvikler kunnskap, kompetanse og engasjement i fag og yrker som er knyttet til bruk av natur og realfag.

PPU-studenten skal bli bevisst sitt faglige, pedagogiske og didaktiske grunnlag gjennom en forståelse av samspillet mellom natur, samfunn og individ. Ved å legge vekt på læring som både individuell og sosial prosess, er målet å stimulere til refleksjon og samarbeid om og utvikling av pedagogisk praksis.

Mål for studiet er at studenten skal

- utvikle evne og vilje til å takle utfordringene i møte med elever og skolesystem med et kjærlig og kritisk blikk, med respekt, nysgjerrighet, kreativitet og vilje til påvirkning, endring og utvikling
- utvikle strategier som setter studenten i stand til å ha en forskende innstilling til sitt arbeid som lærer
- utvikle forståelse for lærerrollen og skolens rolle i samfunnet og hvordan innsikt i og forvaltning av naturgrunnlaget har stor betydning for en bærekraftig utvikling.

PPU-UMB er for alle som har undervisningskompetanse i realfag, herunder naturfag, biologi, fysikk, kjemi, geofag og/eller matematikk, og/eller i ett eller flere av programfagene i

studieprogram for naturbruk. Utdanningen kvalifiserer for undervisning fra 5. trinn i grunnskolen til videregående opplæring, lærebedrifter, voksenopplæring og formidlingsarbeid i offentlig og privat virksomhet.

3. Organisering

PPU-UMB er tilpasset studenter som bor i alle deler av landet, tidvis utenfor landets grenser. Studiet forutsetter tilgang til datamaskin med internett-tilkobling.

PPU gir i alt 60 studiepoeng og tilbys som deltidsstudium over fire semestre eller heltidsstudium over to semestre. Utdanningen er organisert som en kombinasjon av undervisning i samlinger, selvstudier (mellomperiodearbeid) og praksisopplæring:

Studentenes praksisopplæring og obligatoriske aktiviteter tar utgangspunkt i ett av følgende områder, avhengig av studentenes undervisningskompetanse:

- fagdidaktikk i realfag (undervisningskompetanse i ett eller flere realfag)
- yrkesdidaktikk i naturbruk (undervisningskompetanse i ett eller flere programfag i naturbruk)
- fagdidaktikk i realfag med yrkesretting og yrkesdidaktikk i naturbruk (undervisningskompetanse minst ett realfag og ett programfag i naturbruk)

Samlingene. PPU består av i alt 12 samlinger, seks samlinger i semesteret for heltidsstudiet og tre samlinger i semesteret for deltidsstudiet. De fleste samlingene foregår på Ås, men deler av samlinger kan bli lagt til andre steder eller de foregår via internett.

Innholdet i samlingene er organisert i to emneområder: Fag-/yrkesdidaktikk og pedagogikk.

Organisering av samlingene i heltidsstudiet:

1. semester: Fagdidaktikk i realfag, fagdidaktikk med yrkesretting eller yrkesdidaktikk i naturbruk (3 samlinger)
Pedagogikk (3 samlinger)
2. semester: Fagdidaktikk i realfag eller yrkesdidaktikk i naturbruk (3 samlinger)
Pedagogikk (3 samlinger)

Organisering av samlingene i deltidsstudiet:

1. semester: Fagdidaktikk i realfag, fagdidaktikk i realfag med yrkesretting, eller yrkesdidaktikk i naturbruk (3 samlinger)
2. semester: Fagdidaktikk i realfag, eller yrkesdidaktikk i naturbruk (3 samlinger)
3. semester: Pedagogikk (3 samlinger)
4. semester: Pedagogikk (3 samlinger)

Mellomperiodearbeid. I periodene mellom samlingene skal studentene arbeide med:

- oppgaver, individuelle og gruppebaserte, med veiledning
- planlegging og rapportering i praksisopplæringen
- litteraturstudier, loggskrivning

Praksisopplæring. PPU består av 12 uker med veiledet praksisopplæring, med minst 8 individuelt veiledede undervisningstimer i uka. I disse ukene planlegger, gjennomfører og vurderer studenten sin undervisning i samarbeid med øvingslærer. Praksisopplæringen skal fordeles i perioder gjennom hele studiet, og det er ønskelig at praksisopplæringen skjer i samme klasse over lengre tid. Dette er viktig for at studenten skal bli best mulig kjent med elevene, for dermed i større grad å kunne tilpasse opplæringen til den enkelte elev. Minst seks uker av praksisopplæringen skal foregå i skolen, fra 5. trinn og oppover. I siste delen av studiet kan praksisopplæringen knyttes til andre institusjoner som driver opplæring og utviklingsarbeid for og sammen med barn, unge og voksne. Praksisopplæring kan kun skje i virksomheter/institusjoner hvor PPU er en relevant utdanningsbakgrunn og hvor godkjent praksisveiledning kan gjennomføres. Vi anbefaler at studenter tar noe parpraksis, på denne måten får studentene erfare nært samarbeid og kan utvikle sin kompetanse i kollegaveiledning.

I tillegg til veiledet undervisning skal studenten også bli kjent med andre sider av skolens virksomhet. Studenten skal sette av minimum 2 timer i sine praksisplaner for å gjøre seg kjent med og dokumentere ulike sider av skolen som organisasjon og skolens virke. Dette arbeidet skal dokumenteres gjennom obligatoriske praksislogger.

For studenter som er i undervisningsstillinger (minimum 50 % stilling) kan studenten ha inntil 9 ukers praksis ved egen arbeidsplass. I denne praksisen skal studenten ha minst 6 timer veiledet undervisning pr. uke. Minst tre uker relevant praksisopplæring skal foregå ved en annen opplæringsinstitusjon med minst 8 timer veiledet praksisopplæring hver uke.

En praksisperiode defineres som den praksisopplæring studenten har på ett praksissted i løpet av ett semester. Hver praksisperiode skal planlegges og godkjennes før gjennomføringen av praksisopplæringen starter. Når praksisperioden avsluttes, skal studenten vurdere sin egen måloppnåelse i en praksisrapport. Student, øvingslærer og skolens ledelse skal sammen beskrive måloppnåelsen i praksisperioden, og øvingslærer og skoleledelsen skal vurdere praksisperioden som ”bestått”/”ikke bestått”. Dersom en student får vurderingen ”ikke bestått” for en praksisperiode, kan han/hun gjennomføre denne bare en gang til.

I løpet av hele praksisopplæringen får studenten besøk av lærere fra UMB inntil to ganger. Under besøket skal student og øvingslærer henholdsvis undervise og veilede. PPU-lærer kan delta i veiledningen om ønskelig. I tillegg skal studentens utvikling som lærer synliggjøres og informasjon mellom skole/praksissted og UMB utveksles.

Retningslinjer og informasjon som revideres årlig. Årlig utarbeides det detaljerte planer for studiet. Disse omfatter planer for samlinger, planer for praksisopplæring, obligatoriske aktiviteter, litteratur og eksamen. Alt ligger på vår læringsplattform på Internett. Læringsplattformen revideres fortløpende, både innholdsmessig og teknologisk. Plattformen for PPU er kun tilgjengelig for lærere og studenter i studiet.

Utgifter til studiet omfatter semesteravgift og kostnader ved kjøp av litteratur. Hver student skal dessuten betale kopipenger som skal dekke kopiering av løpende informasjon under samlingene før vitnemålet kan utsendes. I tillegg må studentene påregne noen ekstra utgifter i forbindelse med deler av samlinger som er lagt til andre steder enn Ås.

4. Utdanningens mål og faglige innhold

Målområdene og målene i rammeplan for PPU (2003) utgjør en integrert beskrivelse av emnene pedagogikk, praksisopplæring, fagdidaktikk og yrkesdidaktikk i PPU. Disse emnene er i stor grad sammenvevd i studiet, men synliggjøres her med separate målbeskrivelser.

Dagens elever er morgendagens samfunnsaktører. Vi har derfor satt som et overordnet mål for lærerutdanningen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap at vi skal utdanne lærere som kan bidra til læring for bærekraftig utvikling. Vi ønsker å utdanne lærere som legger til rette for at elevene tilegner seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger i forståelse og bruk av natur som både er forsvarlig på lang sikt og som bygger på en bred samfunnsmessig forståelse. Realfagene og naturbruk settes derfor i en sosial, kulturell, økonomisk og økologisk sammenheng i lærerutdanningen. Målet er at elevene kan anvende lærdommen i realfag og naturbruk til være med på å skape en bærekraftig utvikling.

For å få til dette ønsker vi gjennom studiet å øve de følgende kompetansene hos studentene:

- Kompetanse i å legge til rette for læreprosesser i faget som motiverer og gjør elevene i stand til å bidra til bærekraftig utvikling
- Kompetanse i å lede læringsprosesser i sammensatte og komplekse problemstillinger hvor etiske, sosiale og politiske spørsmål inngår
- Kompetanse i å kritisk kunne vurdere skolens samfunnsmessige rolle og verdier i egen undervisning
- Kompetanse i å utvikle samarbeid, tverrfaglighet og evne til konflikthåndtering blant elevene
- Kompetanse i å håndtere spørsmål om tillit, gyldighet, kritisk avstand og relevans i faget
- Kompetanse i fagets egenart og kunne sette eget fag i en samfunnsmessig situasjon
- Kompetanse i å sette elevene i stand til å utfordre, handle og lære gjennom hele livet.

Målområdene og målene i rammeplan for PPU (2003) utgjør en integrert beskrivelse av emnene pedagogikk, praksisopplæring og fagdidaktikk. De synliggjøres her med separate målbeskrivelser for de enkelte emnene.

Praksisopplæring (emnekode: PPRA300):

I praksisopplæringen skal studentene arbeide for å nå mål innen alle målområdene i rammeplanen. Arbeidet støttes i samlinger og i skriving av oppgaver. All øvingsundervisning, inkludert observasjon av undervisning, skal være veiledet.

Læreren og eleven

Studentene skal

- på bakgrunn av innsikt i faglig og didaktisk helhetstenkning, planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning og læring i faget/yrket, tilpasset hver enkelt elev
  - sammen med elevene, og med grunnlag i læreplaner og skolens mål, reflektere over og videreutvikle undervisning og læring i sine fag og yrker
  - drive kritisk analyse av læreplanene og deres relevans for elevenes framtid og samfunnets kompetansebehov
  - legge til rette for faglig samarbeidslæring mellom elever
- integre målene i emnene pedagogikk, fagdidaktikk i realfag/yrkesdidaktikk i naturbruk i sin praksisopplæring.

Læreren og organisasjonen

Studentene skal

- videreutvikle sin kompetanse innen lærerens fem kompetanseområder; faglig, didaktisk, sosial, endring og utvikling, og yrkesetisk kompetanse
- ta del i kollegialt samarbeid for å videreutvikle undervisningen i fag
- kunne beskrive organisasjonens rutiner for krisehåndtering, individuelle opplæringsplaner og særskilt tilrettelagt opplæring

Læreren og samfunnet

Studentene skal

- videreutvikle innsikt i verdigrunnlag, lovverk, rammer og mål som styrer virksomheten og handle bevisst og kritisk i forhold til dette
- delta i pedagogisk utviklingsarbeid med grunnlag i samfunnets behov for kompetanse
- videreutvikle sin etiske kompetanse gjennom refleksjon over sitt forhold til og kommunikasjon med elever, ansatte i organisasjonen, foresatte og samarbeidspartnere utenfor organisasjonen
- legge til rette for at elevene ser faget sitt i et langsiktig og bærekraftig utviklingsperspektiv
-

Pedagogikk (emnekode: PPPE300 - 30 studiepoeng):

Læring og utvikling

Studentene skal kunne

- reflektere over sin egen læreprosess og bli bevisst på og utvikle egne læringsstrategier
- gi uttrykk for eget kunnskaps- og læringssyn i forhold til relevant praktisk-pedagogisk teori og litteratur
- identifisere behov for endringer i egen undervisningspraksis og kunne gjennomføre pedagogisk utviklingsarbeid

Organisering og ledelse av læring

Studenten skal kunne

- støtte hver enkelt elevs faglige og personlige utvikling og ha en bevisst holdning til sin egen rolle som lærer og veileder
- lede og veilede allsidige læreprosesser, både individuelle og gruppebaserte, tilpasset den enkelte elevs forutsetninger
- vurdere den enkelte elev for å motivere og støtte hans/hennes læring i forhold til målene med faget
- støtte og hjelpe elever som er i krise, legge til rette for å håndtere konflikter og bidra til å forebygge, identifisere og hindre mobbing

Samfunnsoppgaver og verdigrunnlag

Studentene skal kunne

- vurdere og være seg bevisst skolen som samfunnsinstitusjon og kulturbærer i fortid, nåtid og fremtid, samt utvikle et kritisk og reflektert forhold til skolens og egne samfunnsoppgaver som lærer
- ha et reflektert forhold til lovverk og styringsdokumenter og kunne analysere læreplaner
- gjøre rede for og forplikte seg til de etiske kravene til lærerrollen slik de kommer til uttrykk i lover og læreplaner

- bidra til utvikling av et demokratisk læringsfellesskap både i elevgruppen og i lærerkollegiet

Fagdidaktikk i realfag (emnekode: PPF300 – 30 studiepoeng)

Læreren og eleven

Studentene skal

- identifisere egne utfordringer og opparbeide en bevisst praksis som realfagslærer
- utvikle evnen til å iakttas elevens og elevgruppens forutsetninger, læringsbehov og læringsmuligheter i realfag
- legge til rette for varierte undervisningssituasjoner hvor elevene oppøver grunnleggende ferdigheter som del av helhetlig kompetanse inkludert interesse, respekt og forståelse for naturen og framtidens forvaltning av den
- utvikle erfarings- og virksomhetsbasert undervisning som bygger bro mellom realfagene og elevenes egen erfaringsverden
- styrke elevenes evne til selvstendig og analytisk tenkning i forhold til fag og læreplaner og legge til rette for at elevene medvirker i vurderingsprosessene i faget
- begrunne sine valg av undervisnings- og evalueringsformer i realfag
- legge til rette for at elevene oppøver en kritisk forståelse av hvordan naturvitenskap og teknologi vekselvirker med samfunnet, og at studentene kan legge til rette for undervisning av realfagenes egenart

Læreren og organisasjonen

Studentene skal

- tilstrebe helhet og sammenheng innad i undervisningen av realfagene og utvikle tverrfaglig samarbeid også med andre skolefag
- benytte skolens nærområder som læringsarena
- knytte undervisningen til temaer i elevenes erfaringsverden, blant annet gjennom yrkesretting av realfagene, og til dagsaktuelle temaer lokalt og globalt,
- utvikle undervisningsplaner som tar hensyn til årsløpet
- utvise ansvarlighet og skikkethet med hensyn til helse, miljø og sikkerhet i undervisningen
- kunne kritisk vurdere hvordan skole- og fagkulturen virker inn på egen undervisning og hvilke verdier som formidles i skolekulturen og egen undervisning

Læreren, samfunnet og naturen

Studentene skal

- bidra til å oppøve elevenes kompetanse i å vurdere og ta beslutninger i problemstillinger knyttet til samfunn og naturfenomener når spørsmål om tillit, gyldighet og relevans står sentralt.
- utvikle en forskende holdning til samfunn, naturen, eleven og undervisningen
- danne seg et bevisst forhold til bruk og lokal tilpasning av læreplanene
- benytte IKT som verktøy på relevante måter i undervisningen og i elevenes læring
- utvikle et reflekterende forhold til sin egen realfaglige kunnskap, samt analysere egne undervisningserfaringer i lys av aktuell fagdidaktisk teori og litteratur
- bli seg bevisst og ta hensyn til hvordan samfunnet og læringssituasjonen påvirker gutters og jenters forhold til faget
- forstå betydningen av naturvitenskap og teknologi i samfunnet i et fortids-, nåtids- og framtidsperspektiv

Yrkesdidaktikk i naturbruk (emnekode: PPYD300 – 30 studiepoeng)

Læreren og eleven/lærlingen

Studentene skal

- kontinuerlig observere, veilede og berømme elevenes arbeid med natur og forvaltning av natur slik at de utvikler helhetlig kompetanse, som inkluderer grunnleggende ferdigheter, interesse, omtanke og respekt for natur, og som fører til at de kan sikre kvalitet i arbeid, produkter og opplevelser
- sammen med elevene lage læringsoppgaver som tar utgangspunkt i sentrale virksomheter i vår tids bruk og forvaltning av natur både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, som grunnlag for opplevelse og mestring
- legge til rette for et læringsmiljø der kravene til helse, miljø og sikkerhet blir ivaretatt i henhold til de krav som stilles i ulike naturbruksvirksomheter
- utvikle evnen til å iakttas elevens og elevgruppens forutsetninger, læringsbehov og læringsmuligheter
- legge til rette for at elevene medvirker i vurderingsprosessene i faget
- styrke elevenes evne til selvstendighet, kreativitet, tverrfaglig og analytisk tenkning

Læreren og organisasjonen

Studentene skal

- i samarbeid med elever og skole lage års- og periodeplaner som tar hensyn til biologiske sesongvariasjoner og som er fleksible i forhold til den usikkerhet og de etiske vurderinger som er knyttet til biologisk produksjon
- stadig utvikle sin undervisning ved både å ta i bruk lokal, regional, nasjonal og internasjonal kompetanse om bruk av natur, nye former for naturbruk og ved å benytte IKT
- gjøre rede for virksomheter og utdanningsveier i naturbruk nasjonalt, både i et fortids-, nåtids- og fremtidsperspektiv, med vekt på hvordan læring har funnet og finner sted

Læreren, samfunnet og naturen

Studentene skal

- legge til rette for læring som gir elevene innsikt i og erfaring med næringsutvikling og entreprenørskap i forhold til bruk av natur, blant annet gjennom allmennretting av naturbruk
- bli seg bevisst og ta hensyn til hvordan samfunnet og læringssituasjonen påvirker gutters og jenters forhold til fagene og virksomhetene i naturbruk
- legge til rette for læring hos voksne som skal utvikle sin kompetanse innen bruk av natur
- benytte lokale og globale problemstillinger knyttet til biologisk mangfold og bærekraftig utvikling i undervisningssammenhenger
- gjøre rede for og begrunne etiske retningslinjer og problemstillinger i arbeid med og bruk av natur

Fagdidaktikk i naturfag og yrkesdidaktikk i naturbruk (emnekode: PPFY300 – 30 studiepoeng)¹

I dette emnet er målene for den fag- og yrkesdidaktiske kompetansen for henholdsvis realfagene og for programfagene i naturbruk sammenfattet. I studiet legges det vekt på at felles didaktiske problemstillinger også blir knyttet til hvert av skolefagene gjennom praksis,

---

¹ Målene for dette emnet omfatter målene for både PPFY300 og PPYD300

oppgaveskriving, veiledning og undervisning i grupper dannet på basis av skolefagene. Studentene skal på denne måten både ha innsikt i de særskilte trekk ved opplæringen i sitt fag, samtidig som de skal bli kjent med andre fags særtrekk og utvide sine perspektiver på opplæring i eget fag og i tverrfaglig samarbeid.

5. Arbeidsformer

I løpet av PPU skal studentene utvikle sin kompetanse i å handle profesjonelt. I denne sammenheng er integrasjon og refleksjon over pedagogisk/didaktisk teori og praksis avgjørende. Likså er systematiske beskrivelser av og kritiske refleksjoner over egne erfaringer som lærer av stor betydning.

Utgangspunktet for det didaktiske arbeidet er fenomener, prosesser og virksomheter innen fag og yrker. Arbeidsformene i PPU er varierte, og det legges vekt på samarbeidslæring. Det forutsettes at studentene er deltakende og tar medansvar for eget læringsarbeid og felles læringsmiljø. Arbeidsformene i utdanningen er eksemplariske og skal erfares og drøftes som en del av innholdet i PPU. Studenten vil gjennom en rekke øvelser få anledning til å arbeide med observasjon, refleksjon, deltakelse og kommunikasjon i forhold til egne praksiserfaringer.

PPU ved UMB er:

- *Praksisbasert*, det vil si at studentene får direkte erfaringer med opplæringsfunksjoner og -oppgaver i skole og annet organisasjons- og næringsliv
- *Erfaringsbasert*, det vil si at utgangspunktet for studiet er den enkeltes erfaringer, forutsetninger og mål, og det er disse som skal utvikles gjennom refleksjon, møte med pedagogisk-didaktisk praksis, teorier samt andre menneskers erfaringer
- *Opplevelsesbasert*, det vil si at studenten skal kunne utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger gjennom helhetlige læringsopplevelser som stimulerer tanke, følelser og kropp
- *Deltakerbasert*, det vil si at studentene og øvingslærere deltar i utviklingen og vurderingen av læringsprosessene og utdanningen
- *Samarbeidsorientert*, det vil si at praksis og teori, erfaringer og idéer kontinuerlig drøftes ved hjelp av loggskrivning og kommunikasjon mellom studentene, lærerne og øvingslærerne
- *Eksemplarisk*, det vil si at studentene gjennom arbeidsmåtene i studiet skal utvikle kompetanse i selv å legge til rette for elevers læring
- *Utviklingsorientert*, det vil si at studentene skal kunne bidra med forbedringer av de faglige og sosiale sidene ved lærings situasjonen i PPU og i eget opplæringsarbeid. Arbeidet skal fremme systematisk dokumentasjon og refleksjon hos den forskende lærer og elev og skolen som organisasjon.
- *Samfunnsorientert* ved at realfag og naturbruk blir forstått som virksomheter som griper inn i verdimeslige og politiske prosesser med konsekvenser for menneskets livsgrunnlag.

Arbeid mellom/i forkant av hver samling

I forkant av hver samling på UMB, legges informasjon, (brev og timeplan), om samlingen ut på læringsplattformen. Brevene inneholder bl.a. undervisningsmål, anbefalt forarbeid, kilder og pensumhenvisninger og oppfordringer om at hver enkelt student setter seg læringsmål for den aktuelle samlingen.

6. Obligatoriske aktiviteter/oppgaver

De obligatoriske aktivitetene er i PPU-UMB definert som aktiviteter som ikke er en del av karaktergrunnlaget. Vurdering for hver av aktivitetene er ”godkjent” eller ”ikke godkjent”. Aktivitetene har som formål å støtte studentens læring i emnet. Alle obligatoriske aktiviteter/oppgaver i et emne må være gjennomførte og godkjente før studenten går opp til eksamen. (Språklig presisering, vedtatt juni 2011 i SLL).

For hele studiet: Det er obligatorisk oppmøte på samlinger og i praksis. I samlingene kan en student ha fravær inntil 20 % uansett fraværsgrunn. Dersom en student på venteliste får informasjon etter studiestart om at han/hun er tatt opp til utdanningen, gjelder fraværet fra første dag etter at studenten har mottatt informasjonen.

I praksisopplæringen: Fravær på under 2 uker i en praksisopplæringsperiode fører til at studenten må utvide praksisopplæringen så lenge fraværet varte, unntatt sykefravær med legeerklæring inntil 3 dager. Fravær på mer enn 2 uker fører til at hele praksisopplæringsperioden må gjentas. Studenten har plikt til å melde fra om fravær i praksisopplæring og samlinger til PPU-UMB, gjerne på forhånd dersom det lar seg gjøre.

Obligatoriske aktiviteter knyttet til praksisopplæring (PPRA300):

- planer for alle praksisperiodene, leveres i læringsplattformen
- praksisrapporter for alle praksisperiodene, leveres i læringsplattformen
- logger fra praksisopplæring, minst 4 logger

Obligatoriske aktiviteter knyttet til fag-/yrkesdidaktikk, første semester (PPFD300, PPYD300, PPFY300):

- første oppgave i fag- eller yrkesdidaktikk, individuell oppgave
- samtale med en elev

Obligatoriske aktiviteter knyttet til fag-/yrkesdidaktikk, andre semester (PPFD300, PPYD300, PPFY300):

- andre oppgave i fag- eller yrkesdidaktikk, individuelt eller i gruppe
- sikkerhetskurs

Obligatoriske aktiviteter knyttet til pedagogikk (PPPE300):

- pedagogisk utviklingsprosjekt i grupper
- individuelt pedagogisk refleksjonsnotat

For alle de obligatoriske aktivitetene er det utarbeidet særskilte retningslinjer. De obligatoriske aktivitetene skal innleveres til oppsatte frister. Dersom studenten stryker i et emne er det emneansvarlig som avgjør om og hvilke obligatoriske aktiviteter som må gjentas før fornyet eksamen.

Dersom en student ikke kan fullføre alle periodene i praksisopplæring (PPRA300) innen utgangen av vårparallellen i avgangsåret, må studenten melde seg av eksamen i PPRA300 påfølgende semester innen oppsatte avmeldingsfrister og melde seg opp til eksamen i emnet på nytt i neste semester.

7. Vurdering, eksamen og kontinuasjon

Praksisopplæring

I praksisopplæringen er det langsgående vurdering. Vurderingen skjer etter hver praksisperiode og ved slutten av studiet. Den avsluttende vurderingen for hele praksisopplæringen uttrykkes med karakteren Bestått/Ikke bestått. En praksisperiode er minimum 3 uker og maksimalt 9 uker ved en opplæringsinstitusjon og blir definert i henhold til avtalen som er inngått mellom skolen og UMB. For hver av praksisperiodene må studenten ha fått karakteren "Bestått" for at emnet PPRA300 vurderes som "Bestått". Praksiskolen har hovedansvaret for vurdering av studentenes praksisopplæring i hver av praksisperiodene, mens PPU-UMB står for samlet vurdering. Studentene skal vurderes individuelt. Vurderingen av en praksisopplæringsperiode skal bygge på en kvalifisert, skjønnsmessig og helhetlig vurdering med utgangspunkt i observasjoner og veiledningssamtaler sett i forhold til målene i Fagplanen og Rammeplanen.

Pedagogikk, fag- og yrkesdidaktikk

Hver student skal ha muntlig prøve i to emner:

- Fag-/yrkesdidaktikk, 30 studiepoeng (enten PPF300 fagdidaktikk i realfag, PPYD300 yrkesdidaktikk i naturbruk eller PPFY300 fagdidaktikk i realfag og yrkesdidaktikk i naturbruk)
- Pedagogikk, 30 studiepoeng (PPPE300)

I fag-/yrkesdidaktikk og pedagogikk foregår de lokalt gitte, muntlige prøvene i vårsemesteret. Det blir satt av tid til forberedelser ifølge retningslinjene for hver av prøvene. Vurdering av de muntlige prøvene uttrykkes ved karakterskalaen A, B, C, D, E og F, hvor A er høyeste karakter og F er "ikke bestått". Ifølge eksamensforskriften ved UMB står det: §17-6 Bedømmelse av muntlig prestasjon kan ikke påklages, jfr. Universitets- og høgskoleloven §5-3.

Karakteruttrykk	Betegnelse
A	Fremragende
B	Meget god
C	God
D	Nokså god
E	Tilfredsstillende
F	Ikke bestått

Skikkethetsvurdering

I tillegg vil det gjennom hele studiet foregå en skikkethetsvurdering. Dersom lærer, øvingslærer, skoleledelse og/eller medstudent er i tvil om en student er skikket til læreryrket, skal studenten raskt gjøres oppmerksom på dette og tilbys utvidet veiledning. Er det fremdeles tvil om skikketheten, skal saken legges fram for en egen komité for skikkethetsvurdering ved UMB.

Kontinuasjon

Dersom en praksisperiode vurderes til "Ikke bestått" skal studenten gis utvidet veiledning i en ny praksisperiode. Vurderes denne praksisperioden som "Bestått" fortsetter studenten studiet.

Vurderes imidlertid denne praksisperioden som ”Ikke bestått” må studenten slutte studiet jf. Forskrift til Rammeplan for PPU.

Dersom studentene får karakteren F på den muntlige prøven, kan vedkommende kontinuere ved nytt avtalt tidspunkt eller gå opp til ny prøve ved neste ordinære eksamen.

Se Forskrift for eksamen med utfyllende bestemmelser ved UMB:

http://www.umb.no/sit/rev_forskrifter/reveksamen.doc

8. Litteratur

Litteraturstudier er viktige i studentens egen utvikling. Dette skal bidra til å knytte an til erfaringer og problemstillinger i praksisopplæringen, og som tas opp på samlingene og i arbeidet med de obligatoriske oppgavene. På samlingene vil det bli gitt henvisninger til relevant litteratur.

Litteraturlisten er delt mellom *kjernelitteratur*, det vil si litteratur som dekker sentrale teorier, prinsipper og rammeverk i pedagogikk og fag- og yrkesdidaktikk, og *tillegglitteratur*, det vil si aktuelle bøker, artikler, webadresser og andre kilder. I tillegg kan studentene selv innhente annen litteratur som ikke står på listen. Litteraturlistene i de obligatoriske oppgavene består altså av en del kjernelitteratur, samt en del selvvalgt litteratur. Denne selvvalgte litteraturen kan hentes fra tillegglitteraturen og/eller fra andre litteraturkilder.